

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 18.6.2002
KOM(2002) 331 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

En metod för horisontell utvärdering av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

En metod för horisontell utvärdering av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

1. INLEDNING: BAKGRUND OCH MOTIVERING

I rapporten till Europeiska rådets möte i Laeken från oktober 2001¹ lade kommissionen fram en strategi för att effektivt kunna utvärdera hur tjänster i allmänhetens intresse utförs grundat på:

- i) Förstärkning av den sektorsvisa rapporteringen.
- ii) Den årliga horisontella utvärderingen av dessa tjänster inom ramen för Cardiff-processen.
- iii) *Benchmarking* av effektiviteten i de åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna för att uppnå ett riktigt utförande av tjänster i allmänhetens intresse på områden som inte täcks av sektorsrapporterna eller den årliga horisontella utvärderingen. Kommissionen hjälpa medlemsstaterna vad gäller *benchmarking*.

Den föreslagna strategin överensstämmer med kommissionens generella initiativ att förbättra styrelseformerna och kvaliteten på EU:s lagstiftning².

Den 7 december 2001 lade kommissionen fram "*Market performance of network industries providing services of general interest: a first horizontal assessment*"³ som bilaga till "*Rapport om produkt- och kapitalmarknadernas funktion i gemenskapen*"⁴ Detta var det första svaret på Europeiska rådets begäran i sin deklaration om tjänster i allmänhetens intresse som bilagts slutsatserna från Europeiska rådets möte i Nice. Det gav en utgångspunkt för den framtida horisontella uppföljningen och utvärderingen av dessa tjänster.

Europeiska rådet i Laeken, rådet (inre marknaden, konsumentfrågor och turism), Europeiska rådet i Barcelona och Europaparlamentet har alla uppmanat kommissionen att lägga fram en metod för att utvärdera tjänster i allmänhetens intresse och att utföra regelbundna utvärderingar av dessa tjänster. Detta meddelande är ett svar på dessa uppmaningar och innehåller en definition av en metod som skall tillämpas av kommissionen vid framtida horisontella utvärderingar.

Horisontella utvärderingar innebär inte på något sätt att den sektorsvisa uppföljningen av marknader eller nätverksamheter förhindras eller störs. Tvärtom, genom att göra en horisontell bedömning av resultat och inverkan av såväl nationell politik som gemenskapens politik, kommer den information som erhålls genom den sektorsvisa uppföljningen att bli bättre och bredare.

¹ KOM (2001) 598 slutlig, 17.10.2001.

² Styrelseformerna i EU - Vitbok, KOM(2001) 428, 25 juli 2001. *Action Plan "Simplifying and improving the regulatory environment"*, KOM(2002) 278, 5.6.2002, (den svenska versionen finns inte tillgänglig).

³ SEK(2001) 1998.

⁴ KOM(2001) 736 slutlig.

Att utvärdera nätverksamheter som tillhandahåller tjänster i allmänhetens intresse just nu kan motiveras av det faktum att dessa sektorer för närvarande genomgår betydande strukturella omdaningar beroende på ny lagstiftning samt tekniska, sociala och ekonomiska förändringar. Dessutom har nätverksamheter som tillhandahåller dessa tjänster stor betydelse för konkurrensförmågan eftersom de står för en stor andel av EU:s BNP och sysselsättning samt att tjänsterna de erbjuder representerar en stor insats till Europas ekonomi.

Det är viktigare att verksamheter som tillhandahåller tjänster i allmänhetens intresse utvärderas horisontellt än andra tjänster som också kan ha en central betydelse för konkurrensförmågan, eftersom de förra fyller viktiga sociala och allmänpolitiska behov. I synnerhet kan dessa tjänster bidra till att stärka den sociala och geografiska sammanhållningen eftersom resultatet på marknaden inte alltid blir att tjänsterna tillhandahålls på en socialt önskvärd nivå. Därför är det nödvändigt att utvärdera hur väl dessa sektorer fungerar, så att de pågående strukturella förändringarna inte förhindrar att dessa sociala och offentliga politiska mål nås.

Om vi skall lyckas uppfylla fördragets mål om hållbar tillväxt, sysselsättning och sammanhållning är det viktigt att tjänsterna i allmänhetens intresse fungerar bra. Horisontella utvärderingar måste därför göras på gemenskapsnivå. Som förklaras nedan måste subsidiaritetsprincipen tillämpas när man definierar omfattningen av utvärderingarna.

När det gäller *benchmarking* av åtgärder som anges i punkten (iii) ovan för att uppnå ett riktigt utförande av tjänster i allmänhetens intresse och som varken täcks av de horisontella utvärderingarna eller av de sektorsvisa rapporterna, avser kommissionen att bedöma möjliga ansökningar från medlemsstaterna från fall till fall.

2. MÅL

I detta meddelande beskriver kommissionen den strategi som lades fast förra året. Avsikten är att ge ett positivt bidrag till beslutsprocessen på alla politikområden som har samband med nätverksamheter som tillhandahåller tjänster i allmänhetens intresse, genom att visa en metod som kan bidra till att skapa exakta, genomarbetade och jämförbara utvärderingar av hur dessa nätverksamheters tjänsteutbud fungerar. En rigorös och regelbunden bedömning av hur väl de fungerar blir till ledning för utformningen av politiken, särskilt för processen att öppna marknaden och omdaningsprocessen, och en hjälp att avgöra huruvida marknadsresultaten svarar mot de sociala och ekonomiska målen för Europeiska unionen.

Utvärderingarna skall grunda sig på faktisk information om hur dessa nätverksamheter utvecklas och på återkoppling från medborgarna, konsumenterna och andra berörda. De skall följa upp och rapportera om hur nätverksamheter som tillhandahåller tjänster i allmänhetens intresse fungerar, eftersom de löpande konfronteras med strukturreformer och konkurrensutsättning i ökande grad. I det avseendet kommer de horisontella utvärderingarna fokusera på följande frågor:

1. *Hur har konkurrensen förändrats i dessa verksamheter och, särskilt, hur stort har inflytandet från avregleringsprocessen varit på dessa förändringar?*

Undersökningen skall beakta hur konkurrensen förändrats i dessa sektorer, i synnerhet som ett resultat av avregleringen, ändringar i såväl tillgångs- som efterfrågestrukturen. Den förra omfattar ändringar i antalet konkurrenter, prisutvecklingen, graden av öppenhet på marknaden i legala termer samt koncentrationsutvecklingen. Den senare skall t.ex. undersöka om större valfrihet har lett till att användarna har bytt leverantör.

2. *Har dessa ändringar haft någon inverkan på hur väl marknaden fungerar?*

Ett andra mål är att bedöma om ändringar i konkurrensen har medfört positiv inverkan på nätverksamheterna vad gäller produktivitet, innovation, sysselsättning eller tillväxt, men också på de lika viktiga frågorna angående betalningsförmåga, kvalitet och tillgänglighet av tjänster i allmänhetens intresse.

3. *Hur har dessa ändringar uppfattats av användarna?*

I meddelandet i september 2000 [KOM(2000) 580] och i kommissionens rapport [COM(2001) 598], uppmärksammas konsumenternas uppfattning av hur väl marknaden fungerar⁵. Kommissionen skall göra undersökningar om konsumenternas tillfredsställelse för att bedöma om dessa förändringar i marknaden är synliga för och uppskattade av konsumenterna. Rent generellt skall alla berördas uppfattningar beaktas. Föreligger det någon skillnad mellan användarnas uppfattning och hur dessa verksamheters nuvarande marknad fungerar, är det en indikation på att det behövs större öppenhet, bättre kommunikation och en bättre dialog med användarna om hur marknaden fungerar.

3. STRATEGI

3.1. Principer

Följande principer har kommissionen följt när metoden har förberetts:

- a) Metoden skall vara anpassad till den utvecklingsnatur som tjänster i allmänhetens intresse har.

Kommissionen konstaterade i meddelandet om tjänster i allmänhetens intresse 2000 att dessa tjänster undergår en ständig social, ekonomisk och teknisk utveckling. Därför är det inte möjligt eller meningsfullt att definiera *ex-ante* en exakt och bestående struktur för deras horisontella utvärdering. Den sektorsvisa omfattningen och tematiska inriktningen av utvärderingen behöver utvecklas med tjänsterna själva och efter tillgängligheten av uppgifter.

- b) Metoden måste vara fullständig och beakta ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter på hur marknaden fungerar för de nätverksamheter som tillhandahåller tjänster i allmänhetens intresse.

Dessa tjänster har inverkan på ekonomisk utveckling, sysselsättningsskapande, social sammanhållning, en balanserad och harmonisk utvecklingen i regionerna, hållbar utveckling och andra betydande sociala mål som säkerhet eller stabilitet i tillhandahållandet av tjänsterna. Metoden skall slutligen omfatta alla dessa aspekter och så långt tillgången till uppgifter tillåter, göra det från första början.

Som redan den första utvärderingen har visat är detta långt ifrån möjligt att klara på detta stadium, och ytterligare ansträngningar behövs för att komplettera aktuella uppgifter genom att utveckla nya indikatorer, särskilt för att mäta den kvalitativa dimensionen av hur marknaden fungerar och de yttre särdragen som resulterar från marknaden av dessa

⁵ Termen "användare" omfattar både företags- och hushållskonsumenter. För enkelhets skull kommer nedan de senare att kallas konsumenter.

servicesektorer. Genomförandet av denna metod och samarbetet med alla berörda parter torde tillåta oss att utöka antalet tillgängliga indikatorer i ett längre perspektiv.

- c) Metoden skall grunda sig på en fullständig tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

I rapporten om tjänster i allmänhetens intresse 2001 anförts att det "är ... som regel medlemsstaternas sak att definiera särskilda kvalitetskrav för dessa tjänster och se till att dessa krav uppfylls". Metoden inriktas därmed på en gemenskapsdimension av hur tjänsterna i allmänhetens intresse fungerar, i synnerhet när det gäller att uppnå de offentliga politiska målen som de definieras i gemenskapsrätten för att tillhandahålla dessa tjänster. Fokus skall ligga på inverkan av integrationen av den inre marknaden och hur väl den fungerar med beaktande av företagets och konsumenternas synpunkter. Analysen skall beakta situationen i de olika medlemsstaterna men måttstocken för utvärderingen skall fortfarande vara de mål som lagts fast på EU-nivå. I analysen skall icke desto mindre göras ett försök att särskilt belysa mervärden och kartlägga "bästa lösningar" i medlemsstaterna.

Om genomförandet av metoden kommer att lyckas beror i stor utsträckning på samarbetet med medlemsstaternas myndigheter och nationella rättsinstanser. Deras bidrag och samarbetsvilja kommer att bli avgörande för om vi kommer att kunna förbättra den tillgängliga informationen. Inga nya förfaranden eller rapporter skall dock åläggas medlemsstaterna för att genomföra metoden.

- d) Metoden måste vara öppen och pluralistisk eftersom det finns en tydlig social dimension i dessa tjänster.

Metoden skall, som ett grundläggande element i utvärderingen av hur väl marknaden fungerar, beakta medborgarnas synpunkter i deras egenskap av konsumenter och i övrigt berörda parter. I det senaste årets rapport anförts att "en permanent mekanism för uppföljning av medborgarnas åsikter och av hur dessa ändras" skall inrättas. Samtliga berörda parter, inklusive arbetsmarknadens parter, kommer också att konsulteras från fall till fall för speciella frågor.

Allmänhetens deltagande kan utvidgas mycket, på det sätt som föreslås i Europaparlamentets resolution⁶. Parlamentet föreslår "*att organisera en debatt inom olika existerande fora (Ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén, olika samrådsorgan, organisationer som är berörda av initiativ kring tjänster i allmänhetens intresse samt konsumentorgan)*". Resultaten av denna debatt skall beaktas och ge ledning för den årliga horisontella utvärderingen. Även utvärderingen i sig skall kunna diskuteras.

3.2. Räckvidd

Utvärderingarna skall inriktas mot tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och tjänster i allmänhetens intresse som är av icke-ekonomisk natur⁷ skall inte utvärderas. Inledningsvis skall horisontella

⁶ Europaparlamentets rapport över kommissionens "Meddelande från kommissionen - Tjänster i allmänhetens intresse i Europa" KOM(2000) 580 C5-0399/2001 – 2001/2157/COS, slutlig A5/0361/2001. Föredragande: Werner Langen. 17 oktober 2001.

⁷ Se tillägget till KOM(2001) 598 av den 17 oktober 2001 angående definition av tjänster i allmänhetens intresse och tjänster i allmänhetens intresse som är av icke-ekonomisk natur. Tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som nämns i artikel 86 i fördraget, är tjänster som utförs på affärsmässiga grunder men som bedöms ligga i allmänhetens intresse enligt särskilda kriterier, och som därför omfattas av särskilda förpliktelser från medlemsstaternas sida.

utvärderingar omfatta följande sektorer: Lufttransport, lokal och regional kollektivtrafik, elektricitet, gas, posttjänster, järnvägstransporter och telekommunikationer.

Denna sektorsvisa täckning kan utökas (eller t.o.m. minskas) i framtiden, beroende på utvecklingen i de olika sektorerna. *Public service* -sändningar kan vara ett område. I de fallen kommer metoden att utvecklas så att den motsvarar de särskilda egenskaper som nya sektorer kan uppvisa. Utvärderingarna kommer i princip att omfatta alla medlemsstater (under förutsättning att uppgifter för specifika ämnen är tillgängliga). När så bedöms lämpligt, och där uppgifter finns tillgängliga, kommer särskild uppmärksamhet att ägnas regional information inom medlemsstaterna. Nya medlemsstater kommer att finnas med från 2005.

4. VAD SOM SKALL FRAMSTÄLLAS OCH RAPPORTERNAS STRUKTUR

Kommissionen skall sammanställa årliga rapporter över resultaten från den horisontella utvärderingen av tjänster i allmänhetens intresse i Cardiff-processen för ekonomiska reformer. Tidsplanen för rapporteringen skall anpassas till tidsplanen för att producera kommissionens rapport till respektive särskilda vårmöten för Europeiska rådet. De skall bestå av tre delar.

4.1. Analys av strukturella förändringar och av hur väl marknaden fungerar.

I detta avsnitt kommer kommissionen att använda sig av kvantitativa och kvalitativa indikatorer för att bedöma utvecklingen i konkurrenshänseende och resultaten av hur marknaden fungerar för de nätverksamheter som tillhandahåller tjänster i allmänhetens intresse. Så långt tillgången på uppgifter tillåter skall detta avsnitt omfatta följande:

- i) I en analys av konkurrensförutsättningarna skall beaktas hur tillgångsförutsättningarna utvecklas vad gäller den legala nivån av öppenhet, villkoren för konkurrensen, antalet aktörer och deras uppträdande. Syftet med den utvärderingen är att bestämma om det finns en aktiv konkurrens mellan leverantörerna.⁸ huruvida strukturen för tillgången förändras, och huruvida det finns hinder för att komma in på en marknad som t.ex. samtrafikproblem eller diskriminerade tillgång. Denna analys skall visa leverantörernas uppträdande och möjliga hinder för tillgång till marknaden, såväl på en inhemsk som en gränsöverskridande nivå. Den senare aspekten är viktig, eftersom ett mål för processen att öppna marknaden för andra är att skapa enhetliga marknader för nätverksamheterna. För det andra skall rapporten innehålla en bedömning av om ändringarna i konkurrensvillkoren har åtföljts av ändringar i **efterfrågestrukturen**. Konsumenternas beteende skall, tillsammans med andra indikatorer, noga övervakas.
- ii) Rapporten skall också innehålla en bedömning av hur marknaden **fungerar** för nätverksamheterna ur ett bredare perspektiv, eftersom strukturförändringar och ökad konkurrens troligen inverkar på de olika dimensionerna av vad som erhålls från marknaden i dessa sektorer. Utöver sysselsättningen och ekonomiska resultat, som pris eller produktivitet, skall indikatorerna visa hur väl skyldigheterna att tillhandahålla tjänster i allmänhetens intresse uppfylls, och i synnerhet kvaliteten på tjänsterna, villkoren för tillgången, betalningsförmåga, prisvillkor, miljöpåverkan samt inverkan på den sociala och territoriella sammanhållningen. Särskild uppmärksamhet skall ägnas den inverkan som ändringarna i dessa sektorer kan få på olika användare och konsumenter. Tillhandahållande av många av dessa tjänster har en stor territoriell dimension och därför

⁸ Analysen skall inte förekomma eller förutsäga vad en mer detaljerad analys av konkurrensförhållandena på sektorsnivå kan ge, grundad t.ex. på förekomsten av en dominerande position.

skall indikatorer som kan mäta inverkan av marknadens funktion på territoriell sammanhållning tas fram. Slutligen skall i utvärderingarna ingå en bedömning om bestämmelserna i **lagstiftningen** motsvarar målen.

I den tekniska bilagan till detta meddelande finns en preliminär förteckning över de första indikatorerna, grundade på tillgänglig information från den sektorsvisa uppföljningen och även andra indikatorer som kan utvecklas efterhand. Förteckningen skall utökas och bli mer exakt, allteftersom metoden vidareutvecklas och genomförs.

4.2. Resultaten från det permanenta konsumentsamrådet

Det blir en nyckelfråga för den horisontella utvärderingsprocessen. Samrådet skall ge viktig information för utvecklingen av sektorsvisa politiska initiativ samt för en övergripande bedömning av offentlig politik för de nätverksamheter som tillhandahåller tjänster i allmänhetens intresse, genom att bedöma om och hur förändringarna i nätverksamheterna uppfattas och värderas av användarna.

Två instrument skall tas fram för att följa upp utvecklingen av **konsumenternas åsikter** om hur väl tjänsterna i allmänhetens intresse fungerar.

- i) För det första skall kommissionen regelbundet ta fram indikatorer som mäter konsumentens tillfredsställelse av olika aspekter på tillhandahållandet av tjänster i allmänhetens intresse. Dessa indikatorer skall spegla konsumentens uppfattning och grundas på uppgifter från en panel. De skall bl.a. beakta betalningsförmåga, kvalitet, tillgänglighet, marknadens överskådlighet, registrerade klagomål från konsumenter, avtalsförhållanden med leverantörer samt den regionala dimensionen av att tillhandahålla tjänster.
- ii) Från fall till fall skall kommissionen också genomföra undersökningar och samla in mer information från konsumenter och konsumentorganisationer över specifika synpunkter om tjänster i allmänhetens intresse.

När konsumenternas åsikter skall beaktas är det viktigt att uppmärksamma olika konsumenttyper. Särskild uppmärksamhet skall riktas mot hur de konsumenter som är mest känsliga för förändringar i tillhandahållandet av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse reagerar på att marknaden öppnas för andra⁹.

Kommissionen skall publicera en anbudsinfordran för externt tillhandahållande av dessa tjänster under de kommande åren med början 2003. Framställning av uppgifter av hög kvalitet och med stor täckning skall prioriteras.

4.3. Sektorsöverskridande översyn av de horisontella ämnena

I detta avsnitt skall kommissionens rapport innehålla vilka **horisontella ämnen** av betydelse för alla eller åtminstone de flesta av tjänsterna som omfattas av utvärderingen, och som inte regelbundet genomgår en sektorsvis översyn. I rapporten skall belysas frågor som avregleringen av nätverksamheterna och sysselsättningen, deras integrering på europeisk nivå, inverkan på miljön, produktivitet och teknisk förändring eller deras inverkan på den sociala och territoriella sammanhållningen.

⁹ Särskild uppmärksamhet skall ägnas tolkningen av konsumentundersökningarna.

Dessa översyner av horisontella ämnen kommer att ge värdefull information genom att

- i) ge ett ytterligare mervärde till den sektorvisa utvärderingen och uppföljningen,
- ii) utvidga antalet ämnen som regelbundet omfattas i avsnitt 1 av de horisontella utvärderingsrapporterna,
- iii) utveckla nya indikatorer och uppgiftskällor för en regelbunden uppföljning av tjänster i allmänhetens intresse.

För att uppnå detta kommer externa studier att utföras av olika experter. Berörda parter kommer att konsulteras från fall till fall, när detta tredje avsnitt av rapporterna skall förberedas.

5. TIDSPLAN OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Kommissionen skall sammanställa årliga rapporter för genomförandet av metoden med start hösten 2003. Avsikten är att utveckla och anpassa de tillämpade metoderna till erfarenheter som vunnits, och även beakta kommentarer och andra bidrag från medlemsstaterna, gemenskapens institutioner och andra berörda parter. En mer omfattande utvärdering skall göras 2006 för att utröna om målen uppnåtts med strategin och kanske göra en ny översyn.

I slutet av 2002 skall kommissionen i linje med Cardiff-processen lägga fram ett arbetsdokument där kommissionen aktualiserar den första horisontella utvärderingen av tjänster i allmänhetens intresse som publicerades förra året. Denna aktualisering skall bestå av:

- i) En horisontell utvärdering av hur väl tjänsterna av allmänt ekonomiskt intresse fungerar grundat på tillgängliga indikatorer.
- ii) En ny undersökning av konsumenternas åsikter om tillhandahållandet av dessa tjänster skall aktualiseras och resultaten jämföras med den Eurobarometer som publicerades hösten 2000.

Bilaga

De kvalitativa och kvantitativa uppgifterna i rapporten skall insamlas från existerande uppgiftskällor genom att använda den existerande informationsstrukturen, inklusive de olika *benchmarking*-förfaranden som gjorts av kommissionens avdelningar samt från tillfälliga undersökningar. Eftersom bristen på uppgifter i hög grad kan försvåra genomförandet, krävs ett nära samarbete med uppgiftslämnarna - särskilt medlemsstaterna, nationella rättsinstanser och berörda parter. I princip skall de undersökta sektorerna i de 15 medlemsstaterna omfatta:

- Lufttransporter: Uppdelat på transporter inom respektive utom EU och på transport av passagerare respektive fraktgods.
- Elektricitet: Uppdelat på industrins respektive hushållens användning, och på generering, överföring, distribution och försörjning på förbrukarnivå.
- Gas: Uppdelat på industrins respektive hushållens användning, och på generering eller import, överföring, distribution och försörjning på förbrukarnivå.
- Posttjänster: Uppdelat på post inom landet (dvs. brev och direktreklam), gränsöverskridande post, paket inom landet och gränsöverskridande paket.
- Järnvägar: Uppdelat på transport inom landet respektive gränsöverskridande transport och på transport av passagerare respektive gods.
- Telekommunikationer: Uppdelat på lokalsamtal, långdistanssamtal inom landet och internationella samtal samt olika typer av tillgång, inklusive tillgång till lokala nät.
- Lokal och regional kollektivtrafik: Uppdelat på buss respektive lätt spårbunden trafik - spårvagn/tunnelbana.

Förteckningen nedan över indikatorer ger ramen för analysen. Vissa indikatorer finns redan medan andra måste definieras. Dessutom kommer deras relevans och definition att variera för olika industrier. Slutligen kommer förteckningen över indikatorerna att undergå en ständig förändring, eftersom tjänsterna som nätverksamheterna tillhandahåller är föränderliga till sin natur. I princip kommer de existerande uppgiftskällorna och informationsinfrastrukturen ges företräde för detta syfte. Nedanstående förteckning grundas på önskade indikatorer, vissa av dem finns ännu inte.

A. Analys av konkurrensförutsättningarna

- a) Tillgångssidans aspekter på marknadsstrukturen. Kvantitativa indikatorer skall användas för att bedöma om konkurrensen utvecklas bland leverantörerna och om konkurrenterna kommer in på den avreglerade marknaden.
 - i) Andel av efterfrågemarknaden som enligt lagstiftningen nu är öppen för konkurrens.
 - ii) Dag när lagstiftningen tillåter/it fullständig avreglering.
 - iii) Kartläggning av först etablerade aktörer
 - iv) Antal konkurrenter i segmentet.

- v) Andel av befolkningen som kan välja mellan fler än x leverantörer i segmentet.
- vi) Marknadsandel för den först etablerade i segmentet.
- vii) Koncentrationsförhållande.
- viii) Företagens internationalisering.

Vissa andra indikatorer skall ge information om struktur och lagstiftning kring tillgångssidan.

- i) Grad av vertikal integration för de först etablerade och andra konkurrenter.
- ii) Lagstiftning: Identitet, befogenhet (rätt att genomföra beslut, rätt att bötfälla, lagstiftning på förhand eller i efterhand).
- iii) Viktigaste funktionerna: Kartläggning, typ av tredje parts tillträde (reglerat eller förhandlat tillträde och andra typer av tillgång för specifika nätsegment) för både inhemska och utländska konkurrenter, typ av uppdelning av olika slags verksamhetsslag ("*unbundling*") (redovisning, företagsledning, rättslig eller ägarmässig åtskillnad).

Andra indikatorer skall ge information om där finns några hinder för marknadstillträdet (på inhemsk nivå genom att kartlägga möjliga hinder för tillträde samt på gränsöverskridande nivå). Särskild uppmärksamhet skall riktas mot möjliga samtrafikproblem mellan nätverken som antingen kan bero på deras fysiska begränsning eller på ett ineffektivt utnyttjande av tillgänglig kapacitet.

- i) Avgifter för tillgång till nätverket för inhemska respektive utländska konkurrenter (inklusive avgifter för tillgången i samband med import, export och transitering).
 - ii) Struktur och öppenhet kring tariffsystemet.
 - iii) Tid och kostnad för att få tillgång till nätverket.
 - iv) Andel av leveranserna som utförs genom tredje parts tillträde.
 - v) Importen som andel av inhemsk förbrukning.
 - vi) Samtrafiken som andel av inhemsk kapacitet.
 - vii) Marknadsföring av tillgänglig överkapacitet.
 - viii) Andel av kapacitet som upptas av befintlig aktör (inklusive samverkande företag).
- b) Efterfrågesidans aspekter på marknadsstrukturen.

Indikatorerna skall analysera om förändringarna i marknadsstrukturen har haft inverkan på efterfrågestrukturen.

- i) Sektorns tillväxt i kvantitativa termer.

- ii) Andelen konsumenter som har bytt leverantör i det avreglerade segmentet åtminstone en gång under de senaste tre åren.
- iii) Priselasticitet i efterfrågan.

B. Hur marknaden fungerar i nätverksamheterna

- a) Ekonomisk och sysselsättningsmässig funktion (med, där så är möjligt, hänsyn tagen till den regionala dimensionen).
 - i) Hur mycket sektorn bidrar till BNP.
 - ii) Hur mycket sektorn bidrar till sysselsättningen.
 - iii) Utveckling av sysselsättningen hos den först etablerade aktören.
 - iv) Utveckling av sysselsättningen i sektorn.
 - v) Produktiviteten i sektorn mätt som produktion per anställd.
 - vi) Produktiviteten hos den först etablerade aktören mätt som produktion per anställd.
 - vii) Innovationen i sektorn mätt i patent och FoU-insatser.
- b) Hur priserna utvecklas.
 - i) Utvecklingen av priserna i inhemsk valuta i reala och nominella termer.
 - ii) Relativa prisnivåer i euro jämförda med genomsnittet för EU.
 - iii) Betalningsförmåga: Priser på tjänster i förhållande till inkomsten för en låg/medelavlönad konsument (rapporterad för konsumenter med olika inkomstnivåer)¹⁰.
- c) Kvalitet på tjänsterna.

Kvalitetsaspekten på tjänster som levereras av företag som tillhandahåller tjänster i allmänhetens intresse varierar för olika företag. Indikatorerna måste därför anpassas till situationen i varje sektor. Indikatorerna nedan lämnas endast som illustration. Antalet indikatorer kommer att utökas under förutsättning att uppgifter finns tillgängliga.

- i) Tjänsternas tillförlitlighet
 - (1) min/tim/dagar/veckor som tjänsten varit avbruten eller försenad.
 - (2) Andel av befolkningen som drabbats av avbrott eller försening i tjänsten under ett år.
 - (3) Reparationstid efter det att tjänsten avbrutits eller genomsnittstid för reparation.

¹⁰ Vid rapporteringen gällande konsumenter och användare, kommer, så långt tillgången på uppgifter tillåter det, skillnader mellan typ av konsument, inkomstnivå eller regional ort att visas.

ii) Tillgänglighet

- (1) Tid för att kopplas upp på nätet.
- (2) Antal postkontor/antal brevlådor per invånare.
- (3) Antal passagerarplatser (tåg, flyg) per invånare.
- (4) Tillgång till tjänsterna i olika geografiska områden.

iii) Säkerhet

- (1) Antal olyckor i förhållande till avstånd och/eller passagerare.
- (2) Indikatorer för hur säkerheten fungerar sektorvis.

d) Inverkan av bestämmelserna om förpliktelsen att tillhandahålla s.k. samhällsomfattande tjänster.

- i) Nättäthet och utveckling (t.ex. nya eller övergivna lufttransportleder).
- ii) Andel av befolkningen som inte har tillgång till tjänsten (redovisas på sub-nationell geografisk nivå).

e) Miljön

Indikatorer som beskriver miljödimensionen av att marknaden för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse öppnas för andra, skall också användas där så befinner lämpligt. T.ex.

- i) Förnybar energi som andel av bruttoelförbrukningen, uppdelat efter energikälla.
- ii) Förnybar energi som andel av elgenereringen, uppdelat efter energikälla.
- iii) Index för bruttoenergiförbrukningen inom landet, uppdelat efter bränsle inklusive gas.

Dessutom skall lämpliga indikatorer utvecklas i framtiden som skall mäta avregleringens miljöeffekter, särskilt vad gäller strukturförändringar inom transportsektorn som påverkar miljön. De kan omfatta hur avregleringen inom lufttransportsektorn påverkar utsläppen av växthusgaser och konventionella luftföroreningar samt påverkan av strukturella reformer inom olika transportsektorer på energieffektiviteten för olika transportsätt.

C. Konsumenternas uppfattning om de erbjudna tjänsterna

- a) Belåtenhet totalt sett med tjänsterna.
- b) Tillfredsställelse med pris och kvalitet.
- c) Problem av avtalsmässig eller informationskaraktär mellan konsument och tjänstens leverantör.
- d) Indikatorer över konfliktlösning.
- e) Redovisade svårigheter med att byta tjänsteleverantör.

FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

Politikområde: Den inre marknaden

Verksamheter: Utvärdering av inre marknadens politikområden

ÅTGÄRDENS BETECKNING: METOD FÖR HORISONTELL UTVÄRDERING AV TJÄNSTER AV ALLMÄNT EKONOMISKT INTRESSE

1. BERÖRDA BUDGETPOSTER (NUMMER OCH BETECKNING)

B5-3001 Genomförande och utveckling av den inre marknaden

A-7002 Tekniskt och administrativt stöd till olika verksamheter

2. ALLMÄNNA FINANSIELLA UPPGIFTER

2.1. Sammanlagda anslag för åtgärden (avsnitt B): 3 450 miljoner euro i åtagandebemyndiganden

2.2. Tillämpningsperiod: 2003-2007

2.3. Flerårig total utgiftsberäkning

(a) Förfalloplan för åtagandebemyndiganden/betalningsbemyndiganden (finansiellt stöd) (se punkt 6.1.1)

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

	Bud getår 2003	2004	2005	2006	2007	Total t
Åtagandebemyndiganden	0,600	0,600	0,750	0,750	0,750	3,450
Betalningsbemyndiganden	0,300	0,600	0,675	0,750	1,125	3,450

(b) Tekniskt och administrativt stöd samt stödutgifter (se punkt 6.1.2)

Åtagandebemyndiganden						
Betalningsbemyndiganden						

Delsumma a + b	Budgetår 2003	2004	2005	2006	2007	Totalt
Åtagandebemyndiganden	0,600	0,600	0,750	0,750	0,750	3,450
Betalningsbemyndiganden	0,300	0,600	0,675	0,750	1,125	3,450

- (c) Total budgetkonsekvens i form av personalutgifter och övriga administrativa utgifter (se punkterna 7.2 och 7.3)

Åtagandebemyndiganden/betalningsbemyndiganden	0,474	0,399	0,399	0,399	0,399	2,070
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------

TOTALT a+b+c	2003	2004	2005	2006	2007	Totalt
Åtagandebemyndiganden	0,924	0,924	1,074	1,074	1,074	5,070
Betalningsbemyndiganden	0,624	0,924	0,99	1,074	1,449	5,070

2.4. Förenlighet med den ekonomiska planeringen och budgetplanen

[X] Förslaget är förenligt med gällande ekonomisk planering

Förslaget kräver omfördelningar under den berörda rubriken i budgetplanen,
i nödvändiga fall med stöd av bestämmelserna i det interinstitutionella avtalet

2.5. Inverkan på inkomsterna

[X] Inkomsterna påverkas inte (gäller tekniska aspekter på genomförandet av en åtgärd)

ELLER

Inkomsterna påverkas enligt följande:

3. BUDGETTEKNISKA UPPGIFTER

Typ av utgifter		Nya	Deltagande Efta	Deltagande av kandidatländer Rubrik i budgetplanen	Icke-obligatoriska utgifter
Icke-obligatoriska utgifter	Differentierade anslag	Nej	Nej	Nej	nr 3

4. RÄTTSLIG GRUND

I enlighet med det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999 om budgetdisciplin och förbättring av budgetförfarandet, är avsikten med de bemyndiganden som införts här att finansiera åtgärder som vidtas av kommissionen utifrån dess institutionella befogenheter.

5. BESKRIVNING AV ÅTGÄRDEN OCH SKÄL FÖR ÅTGÄRDEN

5.1. Behovet av gemenskapsåtgärder

5.1.1. Mål för åtgärden

Målet är att göra årliga utvärderingar av hur väl tjänster av allmänt ekonomiskt intresse fungerar. Europaparlamentet och rådet (inre marknaden, konsumentfrågor och turism, 1 mars 2002) har begärt dessa utvärderingar. Metoden som föreslås skall öka antalet tillgängliga indikatorer som mäter inverkan av strukturförändringar i nätverksamheter som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Den skall också göra regelbundna mätningar av medborgarnas uppfattning om hur väl dessa sektorer fungerar och inverkan av avregleringen.

5.1.2. Åtgärder som vidtagits till följd av förhandsutvärderingen

En sammanfattande förhandsutvärdering har genomförts av GD MARKT (kan erhållas på begäran). Den genomfördes på information från andra avdelningar och med tekniskt stöd från GD ECFIN.

En första horisontell utvärdering av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse genomfördes förra året i samband med Cardiff-processen (SEK(2001) 1998). Denna första utvärdering visade tillgängligheten av kvantitativ information och hjälpte till att kartlägga de frågor som behöver besvaras i de framtida regelbundna utvärderingarna.

Förhandsutvärderingen beaktade följande huvudfrågor:

- Hur kan man stegvis utöka antalet indikatorer, särskilt när det gäller de kvalitativa aspekterna på hur väl dessa sektorer fungerar?
- Viket är det bästa sättet att ta regelbundet göra periodiska mätningar av konsumenternas åsikter om hur marknaden fungerar?

- Hur skall man genomföra pluralistiska utvärderingar som beaktar åsikterna från olika berörda parter?

Metoden motsvarar kraven i dessa frågor med ett antal kriterier som anges i utkastet till meddelande.

5.2. Planerad verksamhet och villkor för finansiering via budgeten

Årliga utvärderingsrapporter skall sammanställas i samband med Cardiff-processen. Utvärderingarna skall ställas till rådet (inre marknaden), Ekofinrådet, Europaparlamentet samt Ekonomiska och sociala kommittén.

Utvärderingarna skall bestå av tre delar som motsvarar de tre åtgärder som anges i utvärderingen:

1. En analys av hur väl nätverksamheterna som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse fungerar grundad på indikatorer.
2. En undersökning av konsumenternas åsikter om hur dessa sektorer fungerar och inverkan av avregleringen.
3. En analys av vissa nyckelelement av horisontella ämnen som utökar tillgängligheten av indikatorer i framtiden.

Alla medlemsstater skall omfattas.

5.3. Former för genomförande

Analysen av funktionen skall utföras av kommissionens avdelningar och grundas på information som erhålls genom avtalen om tekniskt stöd.

En databas med indikatorer skall sammanställas och hållas aktuell med hjälp av externt tekniskt stöd.

Kommissionen skall utforma frågeformulären och specifikationerna för hur konsumenternas åsikter skall mätas och utföra djuplodande studier av horisontella frågor som är relaterade till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. För det ändamålet skall två ramavtal slutas som medför att dessa uppgifter kan utföras regelbundet.

6. BUDGETKONSEKVENSER

6.1. Totala budgetkonsekvenser för avsnitt B (för hela programperioden)

6.1.1. Finansiellt stöd

Åtagandebemyndiganden, miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Fördelning	2003	2004	2005	2006	2007	Totalt
Åtgärd 1 Horisontella utvärderingar	0,200	0,200	0,250	0,250	0,250	1,150
Åtgärd 2 Konsumentundersökningar	0,400	0,400	0,500	0,500	0,500	2,300
TOTALT	0,600	0,600	0,750	0,750	0,750	3,450
	2003	2004	2005	2006	2007	Totalt
1) Tekniskt och administrativt stöd						
a) Kontor för tekniskt hystånd						
b) Övrigt tekniskt och administrativt stöd - internt: - externt: <i>varav för konstruktion och underhåll av system för informationshantering:</i>						
Delsumma1						
2) Stödutgifter						
a) Undersökningar						
b) Expertmöten						
c) Information och publikationer						
Delsumma 2						
TOTALT						

6.2. Kostnadsberäkning per åtgärd för del B (för hela programperioden)

Åtagandebemyndiganden, miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Fördelning	Typ av resultat (projekt osv.)	Antal dylika resultat (sammanlagt för åren 1...n)	Genomsnittlig kostnad per produkt	Totala kostnader (sammanlagt för åren 1...n)
	1	2	3	4=(2 x 3)
<u>Åtgärd 1</u> <i>Horisontella utvärderingar</i>	Rapportering	5	0,230	1,150
<u>Åtgärd 2</u> <i>Konsumentundersökningar</i>	Undersökningsrapporter	5	0,460	2,300
TOTALKOSTNAD				3,450

7. EFFEKTER PÅ PERSONALRESURSER OCH ADMINISTRATIVA UTGIFTER

7.1. Personalbehov för åtgärden

Typ av tjänster		Personal som krävs för att förvalta åtgärden (befintliga plus ev. ytterligare personalresurser)		Totalt	Beskrivning av de arbetsuppgifter som den planerade åtgärden för med sig
		Fast anställda	Tillfälligt anställda		
Fast anställda eller tillfälligt anställda	A	2		3	<i>Förberedande av frågeformulär, specifikationer för undersökningarna, administration av avtal, resultatanalys och förberedande av utvärderingsrapporten</i>
	B	0,5			
	C	0,5			
Övriga personalresurser					
Totalt		3		3	

7.2. Total budgetkonsekvens av ytterligare personalbehov

Typ av personalresurser	Belopp i euro	Beräkningsmetod *
Fast anställda	324 000	Genomsnittlig årlig kostnad för en fast anställd x antal fast anställda: 108 000 euro x 3 fast anställda = 324 000 euro
Tillfälligt anställda	0	
Övriga personalresurser	0	
(ange budgetrubrik)		
Totalt	324 000	

Beloppen avser totala utgifter för 12 månader.

7.3. Övriga administrativa utgifter till följd av åtgärden

Budgetpost (nummer och beteckning)	Belopp i euro	Beräkningsmetod
Totalt (avdelning A7) A07002 –Tekniskt stöd A0701 Tjänsteresor A07030 – Möten A07031 Kommittéer vars hörande är obligatoriskt A07032 Kommittéer vars hörande ej är obligatoriskt A07040 Konferenser m.m. A0705 Studier och samråd Övriga utgifter (ange vilka)	450,000	150 000 euro för det första året + (75 000 euro x 4 år)
Informationssystem (A-5001/A-4300)		
Övriga utgifter i del A (ange vilka)		
Totalt		

Beloppen avser totala utgifter för 12 månader.

I.	Totalbelopp (7.2 + 7.3)	0,324 euro
II.	Varaktighet	5 år
III.	Totalkostnad för åtgärden (I x II)	1,620 euro

8. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

8.1. Uppföljningsmetod

Ej tillämpligt.

8.2. De planerade utvärderingarnas form och frekvens

Den föreslagna metoden skall ses över och utvärderas 2006.

9. BESTÄMMELSER OM BEDRÄGERIBEKÄMPNING

Ett öppet anbudsförfarande skall användas för de ovan nämnda ramavtalen.